

**SZÓNOKYNÉ ANCSIN GABRIELLA – PÁL VIKTOR
– KARANCSI ZOLTÁN (SZERK.):
A HATÁROK KUTATÓJA: TANULMÁNYKÖTET
PÁL ÁGNES TISZTELETÉRE**

*(Magyarságkutató Tudományos Társaság, Szeged–Szabadka,
2007, 283 o.)*

ERDŐSI FERENC

Legyenek bár hölgyek, a tudomány művelői hiúságának mértéke nem életkorfüggő. Életkoruk némelykor azoknak tabu, akik az eltelt néhány évtizedükhöz képest kevés eredményt tudnak felmutatni. Pál Ágnes professzor asszony életművét leltározva viszont kevésnek tűnik a 65 év a tanári és kutatói pályájának tiszteletre méltó mennyiségű és minőségű, meggyőzően dokumentált sokféle eredményéhez képest.

Különleges és nem igazán kiforrott műfaj a születésnap tiszteletkötet. Szerencsére nincsenek szabályai, ezért a szervező kollégán(-kon) múlik, hogy milyen szempontokat érvényesít(tenek) a szerzők kiválasztásakor és mekkora szabadságot enged(nek) a kötet egyes tanulmányai témájának megválasztásához. Ideális esetben a tanulmányok az ünnepelt kutatási profiljához igazodóak. Ebben az esetben a szerkesztőre vár a nehéz, ám szakmailag nagyra értékelhető feladat: a kötet végére a főbb gondolatokat csokorba szedő és összegező néhány oldalas fejezet megírása. Erre itt nem került sor.

Más, hasonló célból szerkesztettekhez képest ebben a kötetben – a 12 szerző által jegyzett köszöntésekkel és nem utolsósorban a remekbe szabott laudációnak sikerült két előszóval – jóval nagyobb hangsúlyt kapott az érzelmi elem. A kedves, egyéni hangvételű méltatásokat az ünnepelt iránti szeretet, a kialakult barátságok teszik hitelessé és egyben színes olvasmányélménnyé.

A kötet szakmai/tudományos tartalmát 26 (összesen 29 szerzőtől származó) 6–14 oldal között váltakozó terjedelmű tanulmány reprezentálja. Közülük kifejezetten határkutatói vonatkozású mindössze hat, míg további nyolc valamelyik (magyarok által is lakott) határon túli régió valamilyen speciális (de a határmentiséggel nem összefüggő) alágazati témájával, kettő Kárpát-medencén túli térség tematikusan idegen problémájával, hat Magyarország valamilyen országos különleges témájával, négy valamelyik magyar térség speciális problémájával foglalkozik.

A tanulmányok hatékonyabb szakmai értékesülése érdekében az „áldemokratikus” szerzői névsorba szedés helyett a szerkesztőnek témacsoportok, valamint területkategoróriák (egész Magyarország, vagy magyar és külföldi térségek település- és népességföldrajza, valamint funkcionális problémái) szerint kellett volna csokorba

szedni a kéziratokat. Erre már csak a kötetben közölt tematikailag rendkívül heterogén ismeretanyag könnyebb áttekinthetősége érdekében is szükség lett volna. A formalitásnak tett szerkesztői engedmény következtében a tanulmányokat sorban olvasó kapkodja a fejét, amikor a magánüdülők magyarországi helyzetképe után a vajdasági magyarok regionális tudatáról szóló fejezetre, vagy az Ems völgyének sajátos településhálózatáról a posztkommunista országok beli turizmust ismertető írásokra siklik át a tekintete.

Könyvészetileg – az izléses és szellemes borító, a gazdag tipográfia és ábraserkesztés által látványosan bizonyítottan – a kötet igényes munka, dicséri a technikai szerkesztőt, Pál Viktort.

A 283 oldalas kötet megjelentetése példaértékű összefogás eredménye – szegedi, pécsi, sőt szabadkai résztvevőkkel. A határ mindkét oldalának aktorai közös ügynek tekintették a könyv megjelentetését.

A recenzens meggyőződése, hogy országhatáraink átjárhatóságának fokozatos javulása nem változtat a határ menti térségek kutatásának fontosságán, mert az új folyamatok (lásd az ingázás irányának megfordulását a román–magyar határon) bőven kínálnak izgalmas kutatási témákat.